

Johann

Co si budeme povídat, Johann je hodně těžká postava na ztvárnění. Má totiž hromadu předlouhých monologů, během nichž se na scéně neděje v podstatě vůbec nic. Během těchto monologů tedy musí Johann diváky zaujmout tím, co dělá on sám. Takže nehledě na to, že je to starý mrzutý dědek se zvykem nudit okolí svými smyšlenými historkami, nesmí nudit své okolí! Svou starobu nechť vyjadřuje gesty – ať chodí shrbený, s rukama skrčenýma jako velociraptor, ať se pohybuje čilými, ale krátkými šouravými kroky, hojně si pomlaskává, atd. Ovšem když komunikuje, musí komunikovat svěže, rozpustile, uličnický – Johann je sice starý, ale dětinský, upovídaný a společenský duch. Míňeno – společenský vůči publiku. Na studenty ve svém domě pohlíží jako na vetřelé mladistvé delikventy a vůči nim je to ten typický mrzutý podrážděný dědek.

Důležité je, aby Johann stále udržoval kontakt s diváky. Téměř všechno, co říká, říká jim, musí se na ně tedy koukat. A říkat jim to tak, jako kdyby je to hrozně zajímalo. Nesmí mluvit pomalu, musí mluvit s nadšením, dramaticky modulovat hlas, pomáhat si bohatou gestikulací.

Johannovým charakteristickým rysem je to, že se o děj hry nijak zvlášť nezajímá. Celá hra je pro něj vlastně jen historka, kterou vypráví divákům, a to ještě zdaleka ne ta nejzajímavější z jeho repertoáru. Takže má tendence zcela přirozeně vpadnout do děje v nejdramatičtějším okamžicích a svým vyprávěním celé drama zahubit. Johann tedy musí být střízlivý a příkladně nemelodramatický.

S tím souvisí jakási metarovina hry – hra je vlastně celá odvyprávěná Johannem, má nad ní tedy naprostou moc. Studenti, ve chvíli, kdy zemřeli, se stali jeho otroky. I k tomu on přistupuje zcela přirozeně a svou nadvládu nad nimi dává na několika místech hry najevo, občas s patřičnou monumentalitou („allons!“).

Norman

Ze čtyř studentů je Norman ten nejaktivnější, nejvýřečnější a nejvýraznější. V podstatě je to všechno na něm – Lawrence je takový jeho sidekick, Rosemary prakticky nemluví a Frederik jen nesměle pípá. Takže Normana, když je na scéně, musí být všude plno. Ovšem tak nějak přirozeně, aby z toho nebylo pitvoření. Musí z něho číšet charisma (!), sebevědomí a dobrá nálada. Protože je do všeho hrr, je to vůdce skupiny. To ho činí furiantským, ale nikoliv povýšeným. Všechny má rád, se všemi si rád povídá. Z toho plyne, že je se všemi stále v kontaktu, často na ně sahá. Ale přirozeně! To je třeba zdůraznit – jakmile Normana postihne oxytocinový abst'ák, také je družný, ale nepřirozeně. Komplikovanější je to ještě o to, že Norman nemůže být vyloženě ležerní – to je Lawrencova rovina.

Takže jak z toho ven? Především, Norman se defaultně usmívá (tedy pokud se zrovna něčeho nebojí, nevyšetřuje, nekomanduje, apod.). Je to akční člověk, pokud možno se pořád něčím zaměstnává (i kdyby jen tím, že si užívá okamžiku – Norman dovede stát jak socha z mramoru na jednom místě, pokud u toho dává jasně najevo, že má všechno pod kontrolou). Je ze všeho nadšený, všechno mu působí radost, je to takový švitořivý optimista. Mluví zvučně, stojí rovně, emanuje sebejistotu. Má rázná, rozhodná gesta, ale šetří jimi – nikdy nedělá opičky, je takový důstojný, elegantní. Shrnutí: představme si jej jako přirozeně charismatického sangvinika, který dobře ví, že dal dohromady poněkud nesourodou partu lidí a cítí se tedy být zodpovědný za to, aby se všichni dobře bavili.

Jeho psychopatická poloha je odlišná. Sice je pořád družný, povídavý a v podstatě charismatický, ale neupřímně. Takže přehrává – jeho úsměv je křečovitý a nemizí z jeho tváře ani když někomu vyhrožuje smrtí. Všechna jeho přátelská gesta jsou buď úlisná a podlézavá, nebo výrazně ironická. Mezi studenty je jako kuna mezi kuřaty a čeká na správnou chvíli

udeřit. Kromě nepřirozeného úšklebku využívá dlouhých, psychopatických pohledů (kterých se nejlépe dosáhne skloněním brady), medově melodického, až zpěvavého hlasu, obscénně protáhlými, zbytečně lehkými pohyby rukou. Jeho verbalismus nabývá květnatosti – i předtím si užíval zvuk svého hlasu, ale teď si v něm přímo libuje. Přitom platí, že z něho musí jít strach – Norman psychopat je hlavní antagonista hry.

Lawrence

Lawrence má ve hře funkci takového nahrávače. Krotí Normanův nestřídmý optimismus, ale zároveň podporuje zábavu a zažehává konflikty (pokud je teda zrovna netvoří). Ze čtyř studentů, on je ten jediný normální. Předně všeho jiného je to pohodář, ležérní, neformální, flegmatický. Ačkoliv není nihilista, tak nějak na všechno dlabe a chce si jen užít pár pohodových, nedramatických dnů s kamarády. Většinou je tedy uvolněný, nikam nespěchá, mluví pomalu a tak nějak vždycky zeširoka. Nedbá na žádný dekór, takže beze všeho ruce v kapsách, pohodlně usazen, sedí-li zrovna, dlouze zívá, nudí-li se, všechno má na háku. Dělá to, co zrovna dělat chce, beze spěchu. Je ale pevně rozhodnut si své pohodlí bránit, takže když hrozí, že vypukne nějaký konflikt (začíná hádka, Hugo implikuje vraždu, Norman se příliš rozněžňuje, Freddy propuká v hysterický záchvat,...), převezme iniciativu a zakročí. Většinou to ale dělá nerad, otráveně, nudí ho to, mračí se.

Má, nicméně, jednu citlivou strunu, a tou je utrpení zvířat. Když dojde řeč na jeho vegetariánství, vzplane jindy nevídanou vášní. Téma jej okamžitě pohltí, z jeho stacionární, líné polohy se stává pozice agresivního diskutéra, netrpělivě přecházejícího sem a tam, zvyšujícího hlas, zuřivě gestikulujícího, afektovaného. Je to dáno tím, že Lawrence má uvnitř sebe zvíře, které nad ním občas přebírá moc. Je zde tedy kontrast mezi jeho nezúčastněnou ledabylostí a výbušnou, vzteklivou agresí, která z něj vyvěrá v záchvatech. Když propadne v amok, je úplně jiný – rychlý, akční, odhodlaný, rázný, neurvalý, přímočarý a zaujatý. Především ale plný hněvu a urgentní potřeby si na někom vybit zlost. Protože jeho vnitřním zvířetem je šimpanz, měl by to zdůraznit držením těla – lehce nahrbený, ruce poněkud od těla, tupý výraz ve tváři. To mu zároveň dodá výrazu surového hrubiána, o což jde (a i v této pozici je vlastně Normanovým sidekickem: on je svaly, Norman je mozek).

Rosemary

Rosemary je nasupená, konzervativní, upjatá, puritánská matrána. Její civilní poloha je velmi minimalistická. Má úsporná gesta, která cílí hlavně na její intelektuální nadřazenost a morální převahu. Její zdůrazňovaná asketická čistota je jak vnitřní, tak vnější, takže Rosemary dbá o všechna smítka, štítí se všeho neověřeného, je podezíravá vůči všemu, na co musí sáhnout. Všechna její němá gesta můžou vycházet z těchto metodických obsesí. Kromě toho je to též šprtka se smrtelně vážným vztahem ke studiu, takže kdykoliv může prostě jen vytáhnout knížku a s přezíravým nezájmem o své kolegy si v ní číst. Pokud jde o její mimický projev, Rosemary má v podstatě jen jeden – lehce povýšený (nos nahoru), podmračený (koutky a obočí dolů), kyselý výraz. Zásadně nikdy se neumívá, možná tak maximálně jednou či dvakrát sarkasticky ušklíbne. Její intonace je pedantská – své repliky povýšeně odsekává.

To ale neznamená, že všechno kolem ignoruje – dovede se velmi rázně ohradit, když se jí něco nezamlouvá. Zvýší hlas, začne po druhých štěkat (vyloženě zle), dokonce nemá daleko ohnat se po nich fyzicky. V tomto ohledu je choleric, jen jí dát do ruky váleček.

Její druhá poloha je náboženský fanatik. V této pozici rozšiřuje svou neduživou paletu emocí o vášnivě zaujetí. Když promlouvá ke svému bohu, činí tak s neotřesitelným přesvědčením a epickou osudovostí. Oči má vytřeštěné, ruce rozpjaté, zraky upírá do dálav,

hlasem kazatele rozezvučuje celý sál. V tom je ten hlavní rozdíl oproti civilní Rose – nyní opravdu věci prožívá a puritánství jde stranou, Rosemary se zmocňuje vášeň.

Frederik

Frederik toho ve hře nijak mnoho nenamluví a když otevře pusou, zpravidla fňuká. Aby to nevypadalo, že je jen do počtu, musí na sebe upozorňovat jinak – a přitom dost nenápadně na to, aby se do pozornosti nevnucoval. Frederik je outsider a své uplatnění najde jako doplněk progresivnějších postav. Je to melancholický nýmand, který nemůže uvěřit svému štěstí, že si může hrát s cool dětmi, a tak se snaží, aby nic nepokazil. Takže je takový podlézavý, nápadně zdvořilý, opatrný. Studentům nahrává, snaží se dělat to, co dělá většina z nich. Na povely reaguje první, když vzdoruje, dělá to omluvně. Nemá tedy kdovíjak pevnou páteř a měl by to dát najevo i svými gesty a držení těla.

Dalším jeho prominentním rysem je zbabělost. Všeho se bojí, ve všem čuje nebezpečí. Při každém hlasitějším zvuku se postrašeně krčí, či přímo zalézá pod stůl. Stále kolem sebe hází nervózní pohledy, nedovede se skutečně uvolnit. Jeho strach hraničí s paranoiou a neurotizuje jej. Frederik tak nemá daleko k různým tikům a jiným bizarním projevům.

Je však třeba zdůraznit, že nehledě na to, že je Frederik nesebevědomý, podlézavý otloukánek, loser, zbabělec a fňukna, je to kladná postava. V obecnstvu musí vzbuzovat lítost, nikoliv odpor. Nesmí to tedy s tím kňouráním přehánět, aby nebyl protivný.

Frederikova temná stránka je psychotik. Když už toho je na jeho slabé nervy příliš, zhrouť se. Ztrácí pojem o světě kolem sebe a dostává se do říše nočních můr, přeludů a šepotů. Musí se tedy tvářit, že je někde mimo – ve svém vlastním, ne zrovna příjemném světě. Těká pohledem sem a tam a přitom jako by nic neviděl, kýve se autisticky zepředu dozadu, bezhlasně si mluví pro sebe, chichotá se, zkrátka pozbyl přičetnosti.